

www.vidaomada.gr:

2 χρόνια έρευνας και καταγραφής της βιομηχανικής κληρονομιάς της Ελλάδας

Βακαλοπούλου Μαριλένα¹, πολιτισμιολόγος

Δανιήλ Μαρία¹, αρχιτέκτονας

Λαμπρόπουλος Χρήστος², εκπαιδευτικός

Φασουράκης Ηρακλής¹, χημικός μηχανικός

¹ Ερευνητές Βιομηχανικής Κληρονομιάς - Επιμελητές Ομάδας Βι.Δ.Α., ² Διαχείριση Ιστοσελίδας

Περίληψη

Η Βιομηχανική Κληρονομιά στην Ελλάδα είναι υποτιμημένη, εξαιτίας της διαδεδομένης πεποίθησης ότι η Ελλάδα ποτέ δεν είχε αξιόλογη βιομηχανία. Πραγματικά, δεν επετεύχθη το επίπεδο εκβιομηχάνισης των δυτικών κρατών, αν και η πρόοδος της ελληνικής βιομηχανίας του 19ου και των αρχών του 20ου αι. ήταν συγκρίσιμη με την αντίστοιχη των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών της περιόδου. Πολλοί παράγοντες ανέκοψαν, όμως, αυτήν την πρόοδο.

Εγκαταλελειμμένα και παραμελημένα, τα βιομηχανικά κατάλοιπα είναι διασκορπισμένα σε όλη την Ελλάδα. Η σημασία και η σπουδαιότητά τους, όμως, ο ρόλος τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου σβήνουν γρήγορα και εκλείπουν ακόμα και από τη συλλογική μας μνήμη.

Το Μάρτιο του 2015, ενθουσιώδεις εθελοντές ερευνητές της ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς συνέστησαν διαδικτυακή ομάδα (www.facebook.com/groups/industry.archaeology) για να προωθήσουν την επικοινωνία ανθρώπων με τα ίδια ενδιαφέροντα.

*Τον Οκτώβριο του 2017, δημιούργησαν ένα ιστολόγιο (<https://vida-omada.blogspot.com>), τα **ΒΙομηχανικά Δελτία Απογραφής (ΒΙ.Δ.Α)**, στο οποίο άρχισε και συνεχίζεται η κοπιώδης απογραφή της βιομηχανικής ιστορίας της Ελλάδας μέσω της καταγραφής των καταλοίπων της. Τον Απρίλιο του 2019, μετεξελέγχθηκε στην ιστοσελίδα www.vidaomada.gr στην οποία περιλαμβάνονται τα δελτία απογραφής και οι χάρτες εντοπισμού των καταλοίπων αυτών.*

Μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας, οι εθελοντές καταγραφείς της ομάδας Βι.Δ.Α εργάζονται ώστε να εντοπίσουν, να συγκεντρώσουν, να καταγράψουν και να διασώσουν οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία, σε οποιαδήποτε μορφή, από οποιαδήποτε αξιόπιστη πηγή, σε μια σοβαρή και συστηματική προσπάθεια ψηφιοποίησης, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διάσωση στοιχείων και μαρτυριών για την ελληνική βιομηχανική κληρονομιά.

Συντομογραφίες:

ΒΑ: Βιομηχανική Αρχαιολογία

ΒΚ: Βιομηχανική Κληρονομιά

Βι.Δ.Α: Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής

ΕΒΚ: Ελληνική Βιομηχανική Κληρονομιά

Λέξεις Κλειδιά: βιομηχανική κληρονομιά, βιομηχανική αρχαιολογία, ψηφιοποίηση, καταγραφή, Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής (ΒιΔΑ)

Επικοινωνία με συγγραφείς: vidaomada@gmail.com

1. Βιομηχανική Αρχαιολογία και Βιομηχανική Κληρονομιά

Η **Βιομηχανική Αρχαιολογία (BA)**¹ είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη συστηματική μελέτη των βιομηχανικών υλικών στοιχείων και καταλοίπων του παρελθόντος. Το επιστημονικό πεδίο της BA ενσωματώνει δεδομένα από την αρχιτεκτονική, την κατασκευή, τη μηχανική, την τεχνολογία, τον πολεοδομικό σχεδιασμό, την ιστορική συντήρηση, την αρχαιολογία, τη μουσειολογία κλπ., προκειμένου να «αναδημιουργήσει» με στοιχεία την ιστορία των παλαιών βιομηχανικών δραστηριοτήτων (Labadi, S., 2001). Αυτά τα στοιχεία συλλογικά αναφέρονται ως **Βιομηχανική Κληρονομιά (BK)**, συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των μηχανημάτων, των τεχνουργημάτων, των χώρων, των υποδομών, των εγγράφων και κάθε άλλου αντικειμένου που σχετίζεται με την παραγωγή, τη δημιουργία, την εξαγωγή, τη μεταφορά ή την κατασκευή προϊόντων, όπως ορίζεται από τη Χάρτα του Nizhny Tagil για τη BK².

Ο όρος **Βιομηχανική Αρχαιολογία** διαδόθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1950, όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα σημάδια αποβιομηχάνισης (Buchanan, A., 2005 / Palmer, M. & Orange, H., 2016). Με την πάροδο του χρόνου, το αυξημένο ενδιαφέρον για τη **Βιομηχανική Κληρονομιά** είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών ειδικών οργανισμών (TICCIH³, SIA⁴, AIA⁵, E-FAITH⁶, ERIH⁷) ή ώθησε και άλλους οργανισμούς, ειδικευμένους στην κληρονομιά και τον πολιτισμό γενικότερα (UNESCO⁸, ICOMOS⁹, WHC¹⁰, Europa Nostra¹¹), να εμπλακούν με τη BK. Όλη αυτή η δραστηριοποίηση οδήγησε σε ραγδαία αύξηση της έρευνας, της τεκμηρίωσης, της αποκατάστασης και της επαναχρησιμοποίησης εγκαταστάσεων BK σε όλο τον κόσμο.

2. Βιομηχανικά μνημεία

Βιομηχανικά μνημεία θεωρούνται τόσο τα κτίρια ή τα συγκροτήματα κτιρίων με το μηχανολογικό και τεχνικό εξοπλισμό τους, όσο και τα εργαλεία, τα προϊόντα τους και τα αρχεία τους που δίνουν μια εικόνα για το παραγωγικό παρελθόν τους, καθώς και για τον τρόπο ζωής και εργασίας μέσα και έξω από αυτά. Τα βιομηχανικά μνημεία αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για τη μελέτη του βιομηχανικού και προβιομηχανικού (βιοτεχνικού) πολιτισμού, είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την οικονομική ιστορία του τόπου μας και αποτελούν το αντικείμενο της μελέτης της βιομηχανικής αρχαιολογίας (Καλοσκάμης Ν., Κολλάτος Ι., 2004).

Τέτοια βιομηχανικά μνημεία είναι τα εργοστάσια ενδυμάτων, ειδών διατροφής, μεταποίησης, δομικών υλικών, οι χημικές βιομηχανίες, τα κλωστήρια, υφαντουργεία, τυπογραφεία, οινοποιεία, οινοπνευματοποιεία, καπνεργοστάσια, βαφεία, σιδηρουργεία, τα εργοστάσια αερίοφωτος, οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, τα αντλιοστάσια, τα υδραγωγεία, οι υδατόπυργοι, τα μηχανοστάσια, ο μηχανολογικός εξοπλισμός των εργοστασίων, τα ορυχεία, τα μεταλλεία, τα λατομεία, τα ασβεστοκάμνα, οι αλυκές, οι κάθε είδους αποθήκες, τα σφαγεία, τα ελαιοτριβεία, οι κάθε είδους μύλοι (νερόμυλοι, ανεμόμυλοι), τα γεφύρια και οι γέφυρες, τα αλώνια, τα βαγόνια και οι μηχανές των τρένων, τα κτίρια των σιδηροδρομικών σταθμών, οι λιμενικές εγκαταστάσεις, οι φάρoi, παραδοσιακά σκάφη, παραδοσιακά επαγγέλματα, ειδικότητες, τεχνικές, μέθοδοι παραγωγής, κατοικίες εργαζομένων γύρω από εργοστάσια/ορυχεία κλπ. (Παρθένης Σ., 2007) και η παράθεση αυτή δεν μπορεί παρά να είναι ενδεικτική.

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_archaeology, βλ για αναφορές, σχετικά βιβλία, κατάλογο οργανισμών.

² Ιούλιος, 2003: <http://ticcih.org/about/charter/>

³ The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage: <http://ticcih.org/>

⁴ Society for Industrial Archeology: <http://www.sia-web.org/>

⁵ The Association for Industrial Archaeology: <https://industrial-archaeology.org>

⁶ European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage: <http://www.industrialheritage.eu/>

⁷ European Route of Industrial Heritage <https://www.erih.net/>

⁸ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: <https://en.unesco.org/>

⁹ International Council on Monuments and Sites: <https://www.icomos.org>

¹⁰ World Heritage Centre: <https://whc.unesco.org/>

¹¹ Europa Nostra: <http://www.europanostra.org/>

3. Η Βιομηχανία στην Ελλάδα

Η ΒΚ στην Ελλάδα είναι υποτιμημένη και υποβαθμισμένη λόγω του ευρέως διαδεδομένου «εθνικού μύθου» ότι η Ελλάδα δεν είχε ποτέ καμία αξιόλογη βιομηχανική υποδομή. Όντως, η Ελλάδα δεν έφτασε στα υψηλά επίπεδα εκβιομηχάνισης που πέτυχαν οι δυτικές χώρες. Παρόλα αυτά, μέχρι και το 1970 περίπου, η πρόοδος της ελληνικής βιομηχανίας ήταν συγκρίσιμη με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες της εποχής. Πολλοί παράγοντες συνέβαλαν αρχικά στην άμβλυνση της ανάπτυξης αυτής και τελικά ανέκοψαν αυτήν την πρόοδο.

Έτσι, ενώ παρατηρήθηκε σημαντική ανάπτυξη στην ελληνική βιομηχανία της μεταπολεμικής περιόδου, η ανάπτυξη αυτή δεν ήταν δυνατό να συνεχιστεί, καθώς η βιομηχανική παραγωγή δεν διέθετε τις βάσεις, ώστε να εξασφαλίσει τη μελλοντική κερδοφορία της. Οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν, τόσο από το κράτος όσο και από ιδιώτες, ήταν αποσπασματικές και στόχευαν μάλλον στο βραχυπρόθεσμο κέρδος. Τα κίνητρα που δόθηκαν από το κράτος δεν ήταν στρατηγικού χαρακτήρα, αλλά εξασφάλιζαν μονάχα την κερδοφορία των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Τέλος, η διαπλοκή της πολιτικής εξουσίας διαδραμάτισε το ρόλο της στην περαιτέρω εξαθλίωση της βιομηχανικής παράγωγης (Γιαννίτσης Τ., 1993).

Από το 1970 οι ελληνικές βιομηχανίες άρχισαν να κλείνουν, μια τάση που έγινε μαζική αργότερα. Αποτέλεσμα: βιομηχανικά κατάρματα κάθε είδους και μεγέθους, όπως κτίρια, μηχανήματα, εταιρικά αρχεία κλπ., είναι εγκαταλελειμμένα, παραμελημένα και διασκορπισμένα σε όλη την Ελλάδα. Δυστυχώς, όμως, η σημασία και η σπουδαιότητά τους, ο ρόλος τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου σβήνουν γρήγορα και χάνονται μαζί με τους φορείς των αναμνήσεών τους. Κι όμως, τα περισσότερα από αυτά αξίζουν να διασωθούν, τουλάχιστον στη συλλογική μας μνήμη.

4. Η Ελληνική Βιομηχανική Κληρονομιά

Η συλλογική στάση απέναντι στην **Ελληνική Βιομηχανική Κληρονομιά (ΕΒΚ)** άρχισε σιγά σιγά να αλλάζει από το 1980, με πρωτοβουλίες ατόμων και φορέων, μαθήματα κατάρτισης, συνέδρια, δημοσιεύσεις και αποκαταστάσεις εργοστασίων, αποθηκών, λιμένων και άλλων χώρων ΒΚ από το Υπουργείο Πολιτισμού, Πανεπιστήμια¹², μουσεία¹³, δήμους¹⁴, ιδιωτικούς¹⁵ και δημόσιους φορείς¹⁶.

Σε μία από αυτές της πρωτοβουλίες το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών δημιούργησε μια σειρά εξειδικευμένων προγραμμάτων για πτυχιούχους πανεπιστημίων, ένα από τα οποία αφορούσε την ΒΑ¹⁷. Μερικοί από της αποφοίτους αυτού του προγράμματος, προσπαθώντας να καλύψουν την έλλειψη σχετικών πληροφοριών που υπάρχει στην Ελλάδα αναφορικά με τη ΒΑ, ξεκίνησαν μια διαδικτυακή προσπάθεια για την έρευνα της **ΕΒΚ**. Το Μάρτιο του 2015, δημιούργησαν μια ομάδα επικοινωνίας στο Facebook (FB) (www.facebook.com/groups/industry.archaeology) για να συνδεθούν και να αναζητήσουν ομοϊδεάτες σε όλη τη χώρα. Μέχρι το 2016, έγινε φανερό ότι η ομάδα αυτή, όσο επιτυχημένη και να ήταν (με περίπου 5500 μέλη: Αύγουστος 2019), δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μακροπρόθεσμος πληροφοριακός και αρχειακός κόμβος.

5. Η ομάδα Βι.Δ.Α.

Το 2016, μερικοί αφοσιωμένοι ενθουσιώδεις ερευνητές της ΕΒΚ συγκεντρώθηκαν σχηματίζοντας

¹² <http://www.ltp.ntua.gr/home>

¹³ <http://www.piop.gr/el/diktuo-mouseiwn.aspx>

¹⁴ <http://www.technopolis-athens.com>

¹⁵ <https://heritagemanagement.org/>, <https://www.monumenta.org/>

¹⁶ <http://ticcih.gr/>

¹⁷ http://www.plato-academy.gr/en/web/guest/viomixaniki_arxaiologia

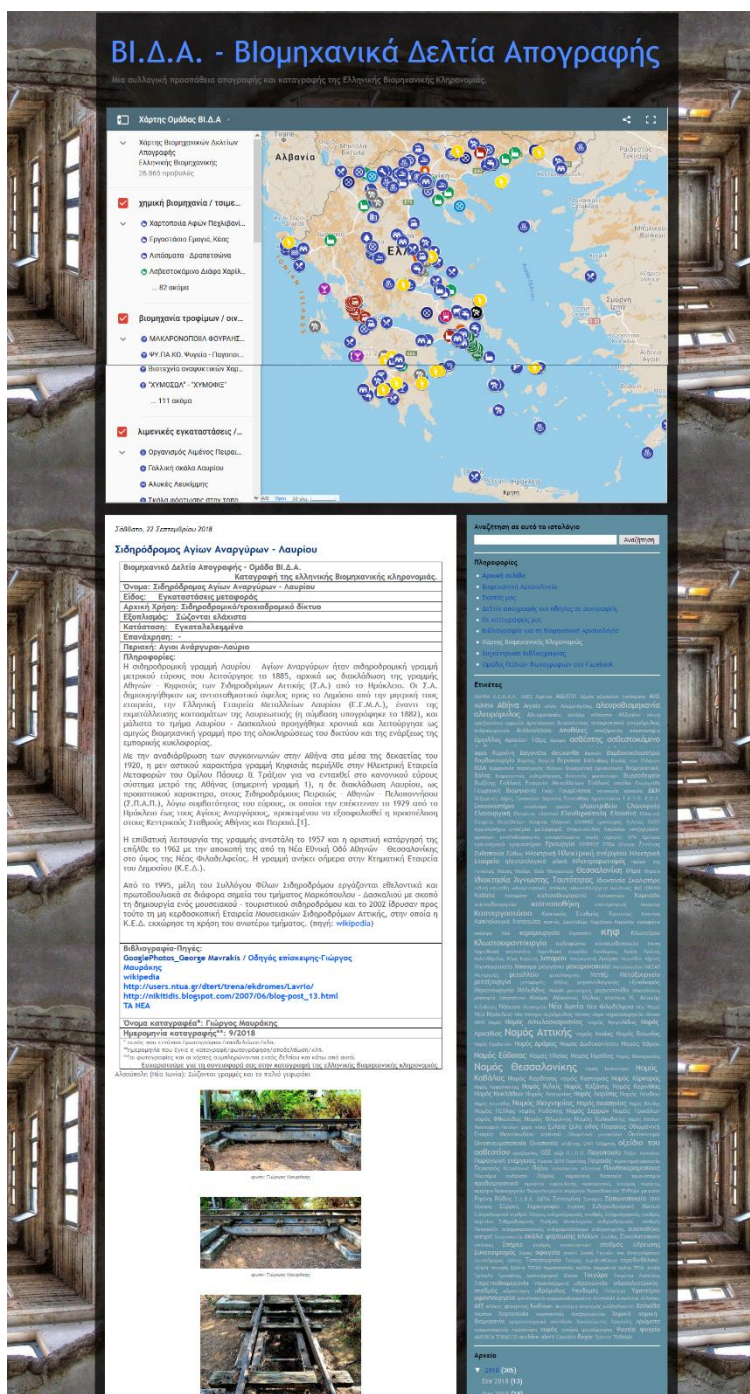
μια εθελοντική ομάδα, αναζητώντας έναν τρόπο να προωθήσουν τις προσπάθειές τους για την ενημέρωση του κοινού και την αρχειοθέτηση της EBK. Η ομάδα συμφώνησε να εφαρμόσει τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

1. Να χρησιμοποιήσει το διαδίκτυο για να διαδώσει στο κοινό την αξία καταγραφής της EBK.
2. Να δημιουργήσει μια τυποποιημένη φόρμα για να συλλέξει πληροφορίες για την EBK.
3. Να προσφύγει στο ευρύ κοινό για συνεισφορά.
4. Να δημιουργήσει έναν ιστότοπο στο διαδίκτυο για να συλλέξει, να αποθηκεύσει και να παρουσιάσει με διαδραστικό τρόπο τις συγκεντρωμένες πληροφορίες της EBK που προέρχονται από τις συμπληρωμένες φόρμες.
5. Να διατηρήσει και να βελτιώσει τη σύνδεση με την προαναφερθείσα ομάδα στο FB.
6. Να διατηρήσει όλη τη διαδικασία όσο το δυνατόν πιο φιλική προς το χρήστη.
7. Να κρατήσει το έργο ελεύθερο και προσβάσιμο σε όλους.
8. Να χρησιμοποιήσει δωρεάν εργαλεία για να επιτύχει όλα τα παραπάνω.
9. Να διατηρήσει το μη κερδοσκοπικό, εθελοντικό χαρακτήρα του έργου.
10. Να αναζητήσει τεχνική βοήθεια για την υλοποίηση των σκοπών της.

6. Οι ιστότοποι της ομάδας Βι.Δ.Α.

Ακολουθώντας τις προαναφερθείσες οδηγίες¹⁸, δημιουργήθηκε αρχικά ένα blog (<https://vida-omada.blogspot.com/>) για να εντοπίσει, να συγκεντρώσει, να αποθηκεύσει και να καταγράψει όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σε κάθε πιθανή μορφή και από κάθε πιθανή έγκυρη πηγή, προκειμένου να βοηθήσει στην ψηφιοποίηση της EBK.

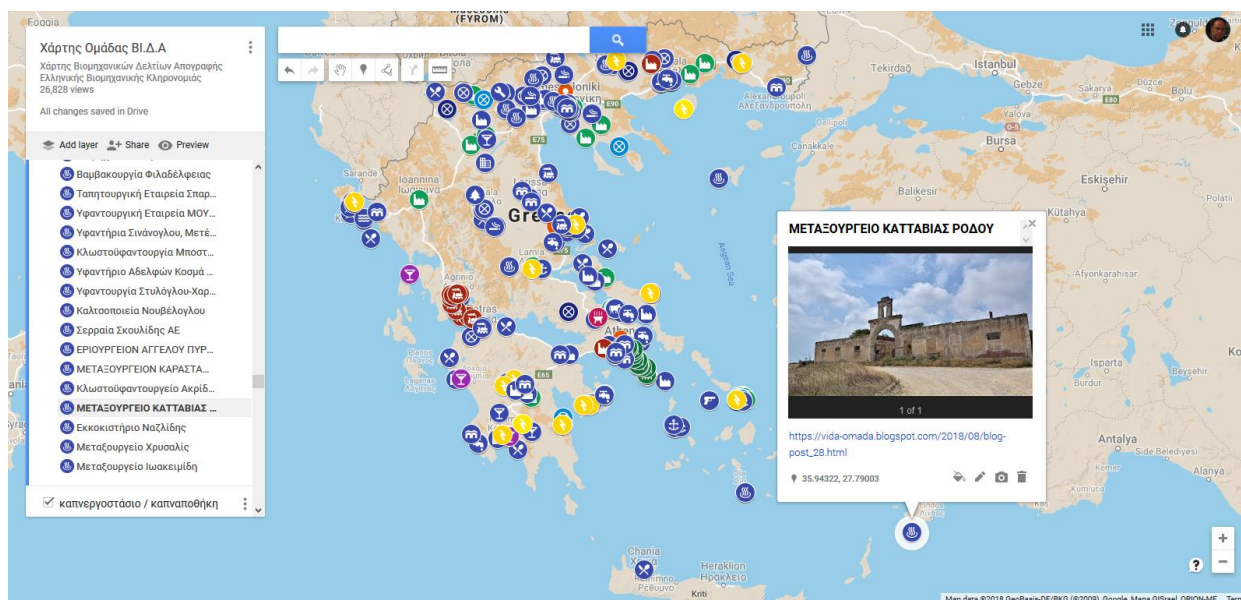
Η ομάδα και, συνεπακόλουθα, ο δικτυακός ιστότοπος ονομάστηκαν «Βι.Δ.Α.»: Βι(ομηχανικά) Δ(ελτία) Α(πογραφής).

Εικόνα 1: Η αρχική μορφή του blog (Νοέμβριος 2018)

¹⁸ Τα επιλεγμένα δωρεάν ηλεκτρονικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για να επιτευχθούν οι συμφωνημένες οδηγίες της ομάδας ήταν: το Facebook, το Blogger, οι Χάρτες Google, τα Google Sites και το YouTube.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της προσπάθειας καταγραφής ήταν ο διαδραστικός χάρτης που δημιουργήσαμε, ο οποίος βοηθά τους επισκέπτες να περιηγηθούν στην περιοχή ενδιαφέροντός τους και να εντοπίσουν βιομηχανικά καταλείπτα, όπου το επιθυμούν. Επιπρόσθετα, η λεπτομερής κατηγοριοποίηση των καταλοίπων, βοηθάει τους επισκέπτες του ιστότοπου να προχωρήσουν σε πολλές ενδιαφέρουσες συγκρίσεις, ανάλογα με το γενικό τους ενδιαφέρον ή την εξειδικευμένη τους έρευνα.

Εικόνα 2: Ο διαδραστικός χάρτης καταγραφών με δυνατότητες αναζήτησης και κατηγοριοποίησης.

Τον Απρίλιο του 2019, η ομάδα αναβάθμισε τη διαδικτυακή της παρουσία με τη δημιουργία του ιστότοπου www.vidaomada.gr η οποία περιλαμβάνει και τα δελτία απογραφής των βιομηχανικών καταλοίπων και τους χάρτες εντοπισμού των καταλοίπων αυτών.

Εικόνα 3: Ο νέος ιστότοπος www.vidaomada.gr

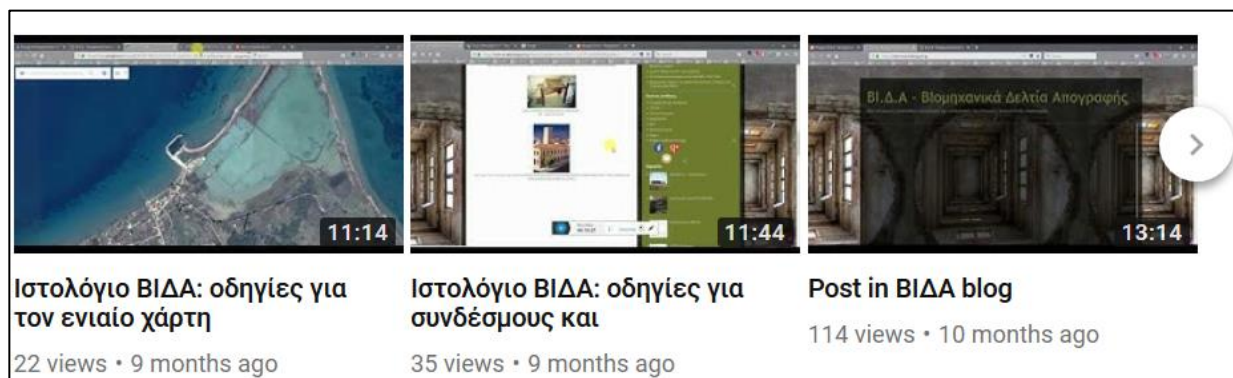
7. Τρόπος καταγραφής της ΕΒΚ από την ομάδα Βι.Δ.Α.

Δεδομένου του καινοφανούς του εγχειρήματος καταγραφής της ΒΚ στη χώρα μας, θεωρήσαμε σκόπιμο να αποταθούμε σε οποιονδήποτε μπορεί να έχει σχετικές πληροφορίες. Για να κρατήσουμε την προσπάθεια φιλική προς όλους, δόθηκε αρχικά προτεραιότητα στη συλλογή οποιωνδήποτε πιθανών σχετικών πληροφοριών από οποιοδήποτε ελληνικό βιομηχανικό χώρο, παρά στην αξιολόγηση της σημασίας των παρουσιαζόμενων χώρων (που θα οδηγούσε σε πιθανές απορρίψεις που θα δημιουργούσαν αίσθημα ακύρωσης στους πιθανούς εμπλεκόμενους). Η αξιολόγηση θα ακολουθήσει σε μεταγενέστερο χρόνο, όταν θα συγκεντρωθούν επαρκή δεδομένα, επιτρέποντας στην ομάδα να προχωρήσει σε συγκρίσεις και αξιολογήσεις.

Βιομηχανικό Δελτίο Απογραφής - Ομάδα Βι.Δ.Α.
Καταγραφή της ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς.
Όνομα:
Είδος: Επιλέξτε ένα στοιχείο.
Αρχική Χρήση: Επιλέξτε ένα στοιχείο.
Εξοπλισμός: Επιλέξτε ένα στοιχείο.
Κατάσταση: Επιλέξτε ένα στοιχείο.
Επανάχρηση: Επιλέξτε ένα στοιχείο.
Περιοχή:
Πληροφορίες:
Βιβλιογραφία-Πηγές:
Όνομα καταγραφέα*:
Ημερομηνία καταγραφής**:
* αυτός που εντόπισε/φωτογράφησε/αποδεκτίωσε/κλπ. ** ημερομηνία που έγινε η καταγραφή/φωτογράφιση/αποδεκτίωση/κλπ. *** οι φωτογραφίες και οι χάρτες συμπληρώνονται εκτός δελτίου και κάτω από αυτό.
Ευχαριστούμε για τη συνεισφορά σας στην καταγραφή της ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς

Εικόνα 4: Το δελτίο καταγραφής της ΕΒΚ της ομάδας ΒιΔΑ

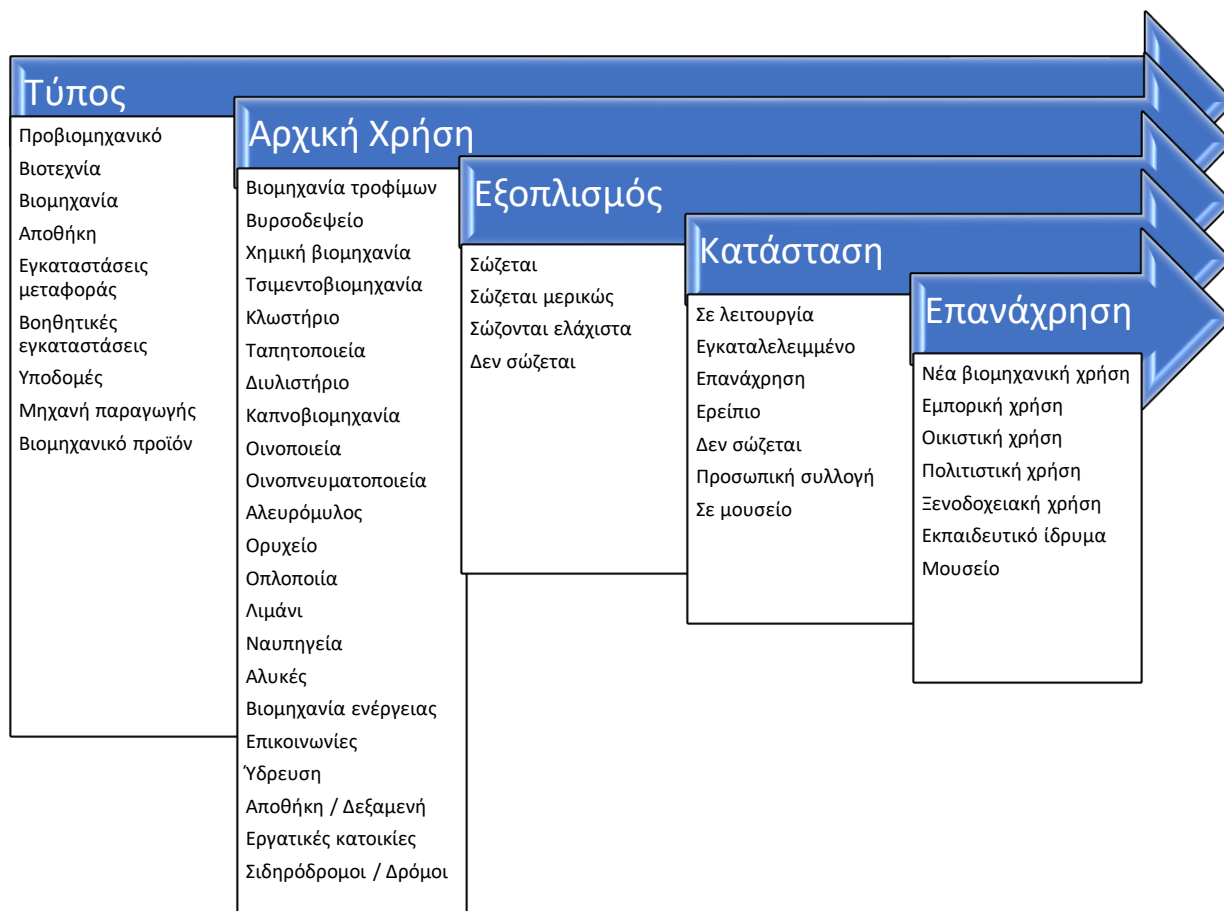
Προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία συλλογής πληροφοριών και η εμπλοκή ανθρώπων με ποικίλη εξοικείωση με την τεχνολογία δημιουργήθηκε ένα δελτίο αρχειοθέτησης, έχοντας ως βασικό στόχο την ευκολία χρήσης του, ενώ παρουσιάστηκαν παράλληλα λεπτομερείς πληροφορίες και δημιουργήθηκαν 3 εκπαιδευτικά βίντεο για να καθοδηγήσουν τους καταγραφείς.

Εικόνα 5: Τα εκπαιδευτικά βίντεο οδηγιών

Κάθε καταγραφή περιλαμβάνει:

1. Ένα συμπληρωμένο τυποποιημένο δελτίο καταγραφής με στοιχεία για την τοποθεσία, το είδος, την κατάσταση, τη χρήση του βιομηχανικού χώρου, τεκμηριωμένου με βιβλιογραφία και πιθανές μαρτυρίες.

Εικόνα 6: Οι κατηγοριοποιήσεις που περιλαμβάνονται σε ένα τυπικό δελτίο απογραφής της ομάδας ΒιΔΑ

2. Φωτογραφική (ή και πιθανόν κινηματογραφική) τεκμηρίωση και παρουσίαση.
3. Εντοπισμό του χώρου στο χάρτη με παροχή γεωγραφικών συντεταγμένων.
4. Προσθήκη κάθε βιομηχανικού χώρου σε ένα συνδυαστικό χάρτη της χώρας με όλους τους αποδελτιωμένους βιομηχανικούς χώρους. Επισημαίνεται ότι ο συγκεκριμένος χάρτης έχει δεχτεί μέχρι σήμερα τουλάχιστον 69.500 περίπου αποκλειστικές επισκέψεις.

8. Δεδομένα και στατιστικά στοιχεία καταγραφής.

Από τον Οκτώβριο/Νοέμβριο του 2017, που ο αρχικός ιστότοπός μας ενεργοποιήθηκε στο διαδίκτυο, έως τώρα (Αύγουστος 2019¹⁹) η πλατφόρμα απογραφής μας κατάφερε να καταγράψει ή να λάβει δελτία για 771 ελληνικές βιομηχανίες ή βιομηχανικές περιοχές και θέσεις, να εμπλέξει περισσότερους από 110 καταγραφείς στην προσπάθεια αυτή, να ταξινομήσει τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν με 728 ετικέτες κατηγοριοποίησης και ευρετηρίασης (tags), να δεχτεί 235 σχόλια-παρατηρήσεις για προσθήκες και διορθώσεις, να συλλέξει εκατοντάδες φωτογραφίες από πολλές πηγές, να επαληθεύσει πληροφορίες, να συγκεντρώσει πρωτογενείς μαρτυρίες, να επικυρώσει πηγές, να διασώσει γνώση που πλησίαζε στο χείλος της εξαφάνισης, να την παρουσιάσει και να τη διαθέσει ελεύθερα σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

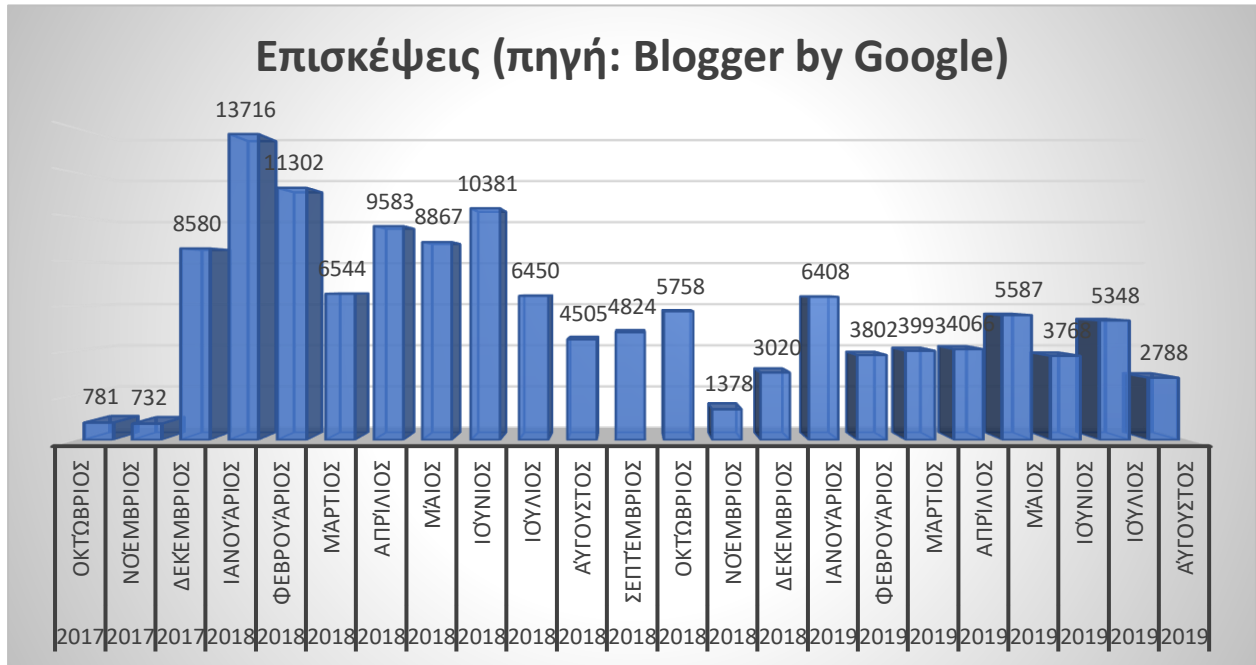
¹⁹ Τελευταία επικαιροποίηση στοιχείων: 31 Αυγούστου 2019.

Αναρτήσεις Βιομηχανικής Κληρονομιάς (www.vidaomada.gr)

Μήνας	Αναρτήσεις
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017	11
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	11
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	40
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018	47
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018	35
ΜΑΡΤΙΟΣ 2018	29
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018	55
ΜΑΪΟΣ 2018	40
ΙΟΥΝΙΟΣ 2018	38
ΙΟΥΛΙΟΣ 2018	26
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2018	19
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018	24
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018	31
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018	36
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018	26
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019	38
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019	33
ΜΑΡΤΙΟΣ 2019	30
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019	33
ΜΑΪΟΣ 2019	43
ΙΟΥΝΙΟΣ 2019	59
ΙΟΥΛΙΟΣ 2019	48
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019	19

Εικόνα 7: Μηνιαίες αναρτήσεις δελτίων από το 2017

Κατάφερε, επίσης, να προσελκύσει ένα διεθνές ακροατήριο αναγνωστών (από τις εξής χώρες: Ελλάδα, ΗΠΑ, Γερμανία, ΗΒ, Βέλγιο, Ουκρανία, Ιρλανδία, Κύπρος, Γαλλία, Πορτογαλία κá), που αριθμεί πάνω από 132.000 επισκέψεις (Αύγουστος 2019²⁰).

Εικόνα 8: Μηνιαίες επισκέψεις από το 2017

Θέλουμε να υπογραμμίσουμε ότι αυτή η προσπάθεια δεν επιδοτείται ούτε χρηματοδοτείται με κανένα τρόπο, δεν έχει δημοσιοποιηθεί γενικευμένα και τη διαχειρίζεται μια πολύ μικρή ομάδα αφοσιωμένων εθελοντών.

²⁰ Τελευταία επικαιροποίηση στοιχείων: 31 Αυγούστου 2019.

Παρόλα αυτά, η Βι.Δ.Α είναι μια συνεχιζόμενη και μεγεθυνόμενη προσπάθεια, που στοχεύει να καταστεί κεντρικό σημείο στην προσπάθεια διάσωσης αρχείων, στοιχείων και μαρτυριών της ΕΒΚ και ελπίζει στη (και καλωσορίζει τη) συνεισφορά όλων σας, ακόμα και αν είναι μια απλή κοινοποίηση της δουλειάς που πραγματοποιεί η ομάδα μας.

Επίλογος

Είναι γεγονός ότι η βιομηχανία, και άρα η ΒΚ, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του σύγχρονου πολιτισμού, ως αναπόσπαστου μέρους της πολιτιστικής κληρονομιάς και πρωταρχικό στοιχείο για την αλλαγή και την ανάπτυξη της κοινωνίας.

Στο πλαίσιο αυτό, ένα τεχνικό μνημείο θεωρείται σημαντικός φορέας πληροφοριών, καθώς ενσωματώνει πολιτισμικές, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιρροές. Μέσα από την κατανόηση της ΒΚ, διασφαλίζεται η ιστορική γνώση και η αντίληψη της σύγχρονης κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας. Ως εκ τούτου, στη ΒΚ, η προσέγγιση διάσωσης έχει αποκτήσει σημαντική δυναμική. Σε απόρροια αυτής της συνειδητοποίησης έχει προταθεί η αποκατάσταση και επαναχρησιμοποίηση πολλών παλαιών βιομηχανικών συγκροτημάτων (Palmer, M., Orange, H., 2016).

Η καταγραφή και τεκμηρίωση της ΒΚ είναι, επομένως, το πρώτο βήμα για τη διαφύλαξή της και μπορεί να καθορίσει τις κατευθυντήριες αρχές για την επανάχρηση ή επαναλειτουργία κτιρίων και των χώρων που αυτά περιλαμβάνουν.

Σε αυτό το πολύ σημαντικό βήμα ελπίζει να συνεισφέρει και η ομάδα Βι.Δ.Α, με την οργάνωση της καταγραφής των βιομηχανικών καταλοίπων της χώρας μας, προσδοκώντας, με τη δημοσιοποίηση της προσπάθειας αυτής, στην ενεργοποίηση όλο και περισσότερων εθελοντών, που θα συμβάλλουν στο ουσιαστικό αυτό εγχείρημα.

Εικόνα 9: Ελληνική βιομηχανική κληρονομιά. Φωτογραφίες: Ηρακλής Φασουράκης

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

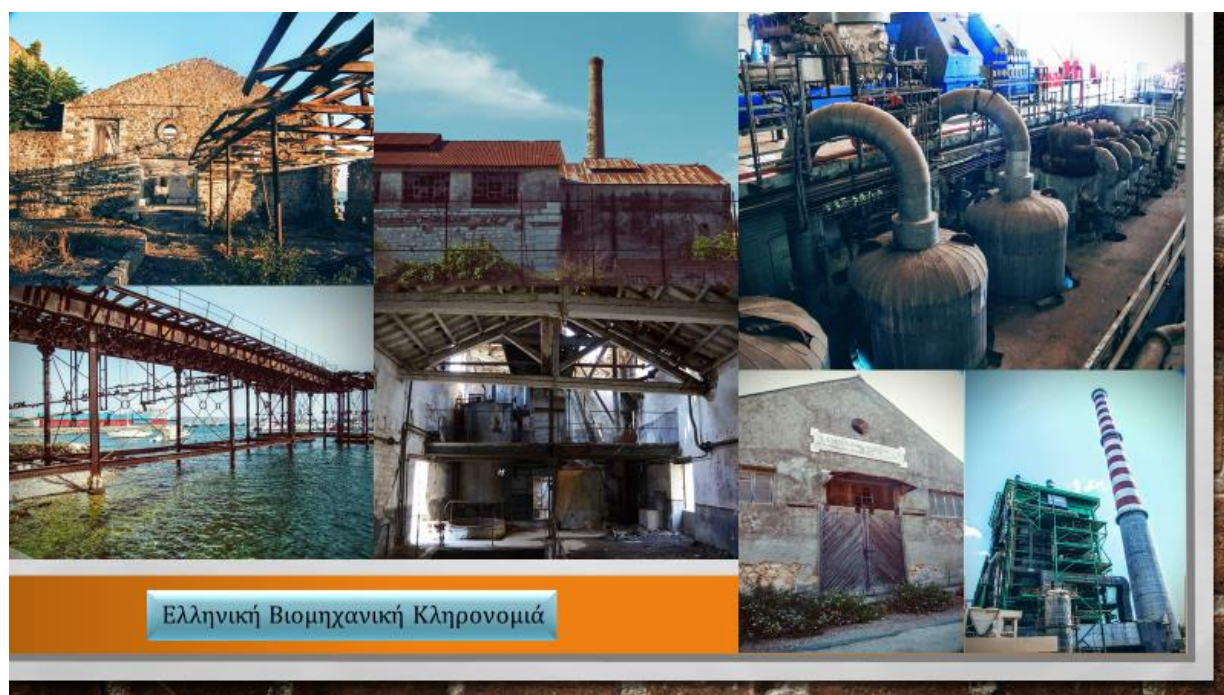
- Γιαννίτης, Τ. (1993), «Βιομηχανική και τεχνολογική πολιτική στην Ελλάδα», εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα.
- Καλοσκάμης Ν., Κολλάτος Ι. (2004) «Δημιουργία διαδικτυακού ιστοτόπου για τα βιομηχανικά μνημεία της Αττικής», Μυτιλήνη, διαθέσιμο στο <http://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/10700/file0.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Λαμπρόπουλος Χ., Βακαλοπούλου Μ., Δανιήλ Μ., Φασουράκης Η. (2018) «ΒΙ.Δ.Α.: μια προσπάθεια καταγραφής της ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς», «Πολιτισμός 2030: Είναι η Τέχνη Πρωτεύουσα;», Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης «Ελευσίνα 2021», Ελευσίνα, 8-11 Νοεμβρίου 2018 (προφορική ανακοίνωση).
- Παρθένης Σ. (2007) «Η προστασία της βιομηχανικής κληρονομιάς και η ανάδειξή της ως τουριστικού πόρου», διπλωματική εργασία, Τμήμα τουριστικής οικονομίας και ανάπτυξης, Εθνική σχολή δημόσιας διοίκησης, Αθήνα.
- TICCIH (2003) Χάρτα του Nizhny Tagil για τη Βιομηχανική Κληρονομιά: <http://ticcih.org/about/charter/>

Ξενόγλωσση

- Buchanan, A. (2005) «Industrial Archaeology: Past, Present and Prospective», *Industrial Archaeology Review*, 27:1, 19-21, DOI: 10.1179/030907205X44321
- Labadi, S. (2001) «Industrial Archaeology as Historical Archaeology and Cultural Anthropology», διαθέσιμο στο <http://pia-journal.co.uk/article/download/197/238>
- Lampropoulos C., Vakalopoulou M., Daniil M., Kouremenou S., Fassourakis I., (2018) «ΒΙ.Δ.Α.: An online collective platform for archiving Greek Industrial Heritage», 5th International Conference in Heritage Management, Athens, 21-23 September 2018 (oral presentation).
- Palmer, M., Orange, H. (2016) «The archaeology of industry; people and places», *Post-Medieval Archaeology*, 50:1, 73-91, DOI: 10.1080/00794236.2016.1169812

Διαδικτυακές Πηγές

- www.facebook.com/groups/industry.archaeology: ομάδα ΒΑ στο Facebook
- www.vidaomada.gr: ιστότοπος ομάδας Βι.Δ.Α.
- www.vidaomada.eu: εναλλακτικός ιστότοπος ομάδας Βι.Δ.Α. (για μελλοντική μεταφορά του στα αγγλικά)
- https://vida-omada.blogspot.com: αρχικός ιστότοπος ομάδας (ενσωματωμένος πια στο www.vidaomada.gr)

Εικόνα 10: Ελληνική βιομηχανική κληρονομιά. Φωτογραφίες: Μαριλένα Βακαλοπούλου